

др КСЕНИЈА АТАНАСИЈЕВИЋ

- Прва жена философ или српска Мата Хари? -

www.pravoslovo.net

- Она није никакав филозоф, она је Мата Хари...! - викао је, бесан и црвен, господин декан Никола Поповић на своје колеге када су га питали зашто је једина жена, доктор философије и прва дама која је добила катедру "избачена" са Филозофског факултета...

Пре него што се вратимо овој мистерији. да бисмо је разрешили, морамо се сетити ко је била та дама, госпођица Ксенија Атанасијевић...

Године 1894, једне дуге и загушљиве ноћи, млада и лепа жена, црне косе и широких беоњача, белог, меког тена и јаких снова, умрла је на порођају дајући живот својој кћерци, Ксенији Атанасијевић.

Ова трагедија одредила је Ксенијин живот. Исидора Секулић се још и могла сетити своје мајке али она, Ксенија, није за сећање имала ништа. Ни једну једину слику похрањену у својој глави. Ни глас. Ни поглед.

Стајала би као дете пред портретом своје мајке бесна и стиснутих груди што јој Бог није подарио бар годину у којој би осетила мајчин додир, брижан и мек поглед, сладак прекор, кикот уз четкање дуге косе, шапат у сумрак, било шта.

Она, Ксенија, од своје мајке није имала ништа сем те загушљиве и предуге ноћи која је њеној мајци донела смрт, а њој живот.

Тај страشان почетак и бол због тога она није делила ни са ким, чувала га је дубоко закопаног у свом тамном и сјајном погледу. Од кад је имала сећање скупљала је по породици и улици сећања на своју мајку, скупљала их и слагала у својој глави стварајући слику о њој - коју је највише волела и коју никад није видела...

Тај осећај дубоке самоће и неправде окренуо је ову девојчицу дугим читањима и заморним промишљањима које је више волела од лаких, пролетњих игара.

Када се њен отац, управник опште државне болнице у Београду, поново оженио и у кућу довео отмену и вредну жену, Ксенија је била равнодушна. Њен старији брат још је и могао бити љубоморан јер се сећао мајке и могао их је поредити. Она, Ксенија, имала је само бол, а бол се никада није могао поредити ни са чим. Он не узрокује и не призива љубомору. Тек тешку сету у очима и јак стисак у грудима.

У десетој години Ксенија је са очеве полпце са књигама узела "Бедне људе" и њен живот није више био исти.

- Био је то пресудан тренутак за цео мој живот - рекла је педесет година касније.

Када је Ксенија срела Достојевског, кућа доктора Атанасијевића се

променила. Тиха и повучена девојчица, измучена сећањима која није имала, почела је да се смеје понекад. Занесена, у плавој хаљиници седела би на прозору и проводила дане са "Пониженим и увређеним". Када је открила "Карамазове", њен отац је умро.

Сада јој се чинило да је сећања на оца муче још више од празне слике коју јој је оставила мајка. Била је сама са маћехом и братом. Ксенија тада открива утеху у писању. Разоткрива како писање, можда још више од читања, уљуљкава и мази дух и води га у заборав. Она пише чудновати роман - Пут на Гренланд.

- У Београду је падала грозна киша, била је влажна зима, и ја сам се у тој, још дечијој, игрици у мислима преносила у девичански чист сноп тог далеког простора...

Њен најбољи друг из детињства био је нико други до блудни и генијални, Растко Петровић. Она је становала у Светогорској, а Петровићи у Ратарској.

Растко, девето дете своје мајке и оца, долазио би по сунцу и снегу до Ксеније и вукао је за косе и хаљине и терао да изађе на ваздух, да баци књигу и перо...

Растко је у тој девојчици порцуланског лица и тугом засењених очију видео своју музу и идеалну жену. Они малициозни, волели су рећи да је управо бистар и недостижан ум Ксенијин био узрок за Расткову хомосексуалност и декадентну опседнутост Шумановићем и његовом примордијалношћу. Све девојке су, поред Ксеније изгледале као глупаче и гуске.

Њена памет, дубока и чудна, несавладива и очигледна, узбуђивала је Растка више од свих праменова и ногу девојчица око њега. А Ксенија се интересовала за његову сестру Надежду, посматрала је из прикрајка и мерила њене речи и погледе. Задивљено је бројала сликаре и писце који би са њом делили поподне и поклањали јој тајне.

Једно послеподне код Надежде је, знојав и задихан, свратио Димитрије Митриновић и занесено почео да прича о философима за које Ксенија до тада још није чула. У соби је владала тишина коју су нарушавали тек звук дебеле муве и Митриновићев глас. Ксенија није ни дисала и грамзиво је упијада у себе сваки његов слог и покрет. Изненада, иза њених леђа, појавио се рашчупан и насмејан Растко, почео да је вуче за хаљину, штима и шапће на уво:

- Хајдемо напоље, тај не зна ни шта говори!

Ксенија се опирала, а онда када је Растко запретио да ће јој откопчати хаљину, пошла је за њим на сунце.

Растко је обожавао Ксенију и Ксенија је волела Растка. Када их је живот раздвојио Растко је био тужан, а Ксенија спокојна јер је имала толика сећања на њега. Прегршт шетњи и дугих разговора, зачикавања и шапутања.

Онда, једног јутра, сазнала је да је остала и без брата. Било је то у Првом светском рату.

Усамљен, одан, и превише млад, њен брат је изгубио свој живот, далеко у албанским брдима, чувајући одступницу српској војсци која се повлачила.

Његову смрт она је, наизглед, примила покорно и тихо, али већ је и њена маћеха приметила да се Ксенија поново није смејала и да је све више и више бежала у књиге и философске системе као што друге девојке заборављају тугу

са шареним хаљинама и светлуцавим накитом.

Тада, оставши потпуно сама на овом свету. Ксенија ће схватити да "од нужности нико не може да побегне и да је "фатум старији од Бога"...

После завршене матуре у Женској гимназији у Београду, уписала је групу за философију на Филозофском факултету у Београду. Већ као гимназијалка Ксенија је читала Божидара Кнежевића и Брану Петронијевића и због њих је решила да се упусти у тако лудачку авантуру у малом Београду: да буде Српкиња-философ...

Предавања господина Петронијевића, нашег највећег философа, била су инспиративна, али и напорна. Он је своје студенте "муштрао, пропитивао, испитивао и нервирао се када неко не би знао нешто. Ксенија је била опчињена Браном, а Бранислав, двадесетак година старији, збуњен Ксенијом.

Она је, уредно зачешљана и тиха, седела у првој клупи (иза ње је седео Милутин Бојић) и будно пратила сваку његову реч, уздах и покрет. Брана је био затечен памећу ове ситне и крхке девојке која га је својим крупним очима, пуним туге и пркоса, пратила по учионици док он шетка лево-десно.

О философској и оној телесној љубави Бранислава и Ксеније много се причало по вароши, чак се нешто и писало. Ипак, нико са сигурношћу не зна ништа.

Неки су тврдили да га је Ксенија исцедила као лимун, други да је он искористио "наивну, младу девојку", трећи су их уходили и препричавали шта су видели и чули.

У шетњи би расправљали о Шопенхауеру, у кафани се свађали око Спинозе, у кревету вриштали и ударали се јастуцима полемишући о Платону - гласила је ондашња шала.

Ксенија је била очарана Платоновом идеалном државом и његовим третманом жена. Опседала је Бранислава његовим теоријама, а после ће, у часопису Женски покрет, написати и текст "Еманципација жена код Платона."

"По Платону, жене су заједничко, а деца опште добро. Не постоји више породица: нити отац познаје свог сина, нити син познаје свог оца. Идеја Платонова није промискуитет, него он тражи да се закључују привремени бракови између здравих људи и жена, да би се на тај начин дошло до што снажнијег потомства. Најбоље жене треба да се удају за најбоље, а најгоре жене за најгоре људе; потомство првих треба да се подиже, а других не, ако се хоће да стадо буде ваљано... Брак и породица развијају антидржавна и антисоцијална осећања. Укидањем појединачних породица, које су често у непријатељству, и готово увек туђе једна другој, ишчезнуће све лично пред идеалним јединством државе. Као што се види, Платон је у програму свога аристократског комунизма (јер по његовом мишљењу, комунизам није за масу, већ само за више људе; он најнижем сталежу даје право својине и породице) имао и пуштање жена на све положаје у држави...

Тако је писала Ксенија, а Бранислав који је своје, обичном свету неразумљиве књиге, лепо укоричене, нудио по отменим салонима и убеђивао даме да би им се лепо уклапале у витрине, исцрпљен својим метафизичким принципима некада би гледао забринуто њене дубоке, тамне и тајновите очи и

рекао:

Такви ставови ће те одвести у комунизам!

А твоја је философија као сув, пресушен двопек - одговарала би му она.

Потом би се кикотали, љубили или већ кренули у неку нову геометријску расправу на старогрчком.

У својој, застрашујуће обимној библиографији (око 500 јединица), ова засигурно најобразованија Српкиња, оставила је неколико текстова о Браниславу. Када је написала чланак "Петронијевићеве формалне категорије" и донела му га уз сладолед, ишла је танким прстом по тексту и говорила:

- Видиш, овде се крије оно јутро на Калемегдану, овде она пролећна свађа, овде твоје чело... исти си као Ђордано Бруно...

У опсесију Ђорданом Бруном гурнуо је управо Бранислав, који га није познавао довољно и тврдио да ће га Ксенија разумети боље од њега. Улазећи у Брунов живот и његове теорије, Ксенија је била запањена колико је лично на човека кога је волела:

"Није ме њему привлачила толико његова лична трагедија, колико цео његов живот. Био је човек огромне имагинације, невероватног знања, доброг срца, велике памети и - много лакомислен. Тиме ја објашњавам његову трагедију: веровао је да му се ништа неће догодити. Иако оштроуман човек високе интелигенције, био је непоправљиво лакомислен, кожа ми се јежи кад помислим како је и каквим људима пао у руке..."

Све смрти и разочарања која су погодила Ксенију нису од ње направили "тиху и повучену сиву сенку" већ, напротив, жену промишљену, прагматичну, рационалну и застрашујуће одлучну којој је било доста тога да паметне жене завршавају у лудници или на ломачи. Иако убеђена да се судбина не може избећи, она је веровала да се много тога личном акцијом може променити.

- Зашто би паметни људи тако упорно својим животом доказивали да су глупљи од глупих?! - говорила је зачикавајући Бранислава.

То што је она по завршетку студија одлучила да уради докторат из философије и да се усавшава у Женеви и Паризу, многи су мислили да је ван памети. Међутим, Ксенија им се смешкала испод својих недокучивих зеница. Није се обазирала на цинизме и строгости оријенталног патријархата. Било јој је свеједно шта мисле и шта говоре.

Пре су паметне жене спаљивали а сада их претварају у ридикиле и јаднице. Кроз све векове жене су научиле како да паметно искористе своје тело, али никако нису савладале како да глупо не утроше своју памет.

Ксенија је одлучила то да промени, да од свог ума направи моћније оружје него што је то икада једно женско тело било. Пре ње урадила је то само једна жена, која ће јој постати духови узор - мадам Блавацка.

Какав ти је то блесак у дну очију, та светла нејасноћа коју држиш у дубини очне дубље? - питао је једног јутра Бранислав.

То?... - узвратила му је питањем Ксенија. - То није ништа, то сам само ја - одговорила му је - У свету философије и политике није било жена. Женска памет затварана је у манастире и спаваће собе или је спаљивана.

Ксенија Атанасијевић је успела да избегне оба клишеа. Тиме је спасила

главу, али је судбина њене душе остала неодгонетнута. Њој би се могло приступити са, наизглед, ригидне тачке православне догматике, што би нас, неоспорно, директније извело на пут истине, али бисмо тако остали ускраћени за разумевање једног живота чија би ексклузивност, па и притајена фабулозност, остала недокучена тајна свакоме ко би покушао да одгонетне ко је она била, у шта је веровала, коме се молила и за кога је радила.

Када је ова ситна и енергична госпођица допутовала у Женеву цео њен свет се променио. Женева, отмена и тиха, на неки начин хладна и недокучива, донела јој је отварање истине за којом је тако дуго трагала и на коју је мислила када је написала:

"До скоро је било распрострањено гледиште да је у ужем смислу речи само онај писац философ од чијих рогобатних и схоластичких ставова читалац не зна за себе. Међуишм, данас је већ немогуће да философа као исушеног по превасходству стављапш насупрот уметницима. Данас се, коначно, зна шта значи песничка свежина индијске мудрости или философија једног Хераклита, Платона или Плотина, или усталасаност Мајстер Екхарта, Јакоба Бемеа и Ђордана Бруна, зна се колико је драгоцен живост Шопенхауеровог темперамента и набујала непосредност једног Гијоа. Око тог знања никаква дијалектика неће моћи да подигне непробојан привид... Зато нова философија неће бити искључиво гимнастицирање памети: она неће садржавати убиствене опширности о фикцијама које не служе томе да дигну човекову унутрашњост... Нама, модернима није потребан усахнуо логичар, него философ-визионар и проповедник религије. Ми чекамо нешто утешније и зрачније од заплетеног и јаловог разглабања појмова."

Чаробна реч, која би подразумевала све ово, а коју Ксенија намерно није изговорила је теозофија.

Са теозофијом се Ксенија сусрела управо на обали тамног женевског језера. У граду грандиозних тајни и тихих иницијација, у истом оном граду у коме су Тристан Цара и Лењин играли шах, па су се тако испрептели комунизам и дадаизам. Град сенки у коме су Фројд и Јунг имали тако жучну расправу у Јунговој отменој вили да је под ударом њихове ослобођене енергије шкрипао намештај, падале књиге и полице.

Град злата, сатова, спиритизма, банкара и теозофа. Превасходно град конспирације, свеколиких иницијација, поготово контраиницијација. Центар шпијунаже и спиритуализма у коме је новац - папир, средство за замајавање сиротиње и малих народа, циничан параван.

Иза банкарских трезора, или међу банкарским зидовима, одвијале су се најнеобичније вреле авантуре којима је одређивана судбина планете. Ту, на потезу Цирих-Женева, разрешавао се кључ евро-азијско-атлантског сукоба, а носиоци тих кључева били су, (над)природно, теозофи, власници тајне одвајања душе од тела, мултипликанти који су овладали трансценденцијом тајанствених индијских Махатми.

Мада ће преко контроверзне фигуре, Хелене Петровне Блавацке, родоначелника теозофског покрета и жене најчудније биографије, теозофија за средњокласну јавност, бити идентификована као шарлатанство за прилично

доконе и богате даме, најчешће уседелице или раноклимактеричне, шизоидно-ексцентричне госпођице чија је, у Холивуду, амблематична инкарнација Ширли МекЛејн (види, нпр. филм "Бел, Бук и Кендл"). Ширли ће и сама, изван сребрног (?!) платна, убрзо објавити своју реалну теозофску импостацију дефинитивно се идентификујући с том, толико исмејаваном идејом "призивања духова". Међутим, призивање духова, астрална пројекција, могућност духовног транспорта и вишеструкост појављивања у исто време на разним местима или пак исте особе у различитим епохама, само су елементи теозофског фолклора чија суштина нимало није ни наивна ни шаљива, поготово са дипломатске, политичке, шпијунске тачке гледишта. То што је велики маг, злогласни Пајк, у Блавацкој видео паралелна три лика, поред блазиране даме, истовремено стогодишњу старицу и шеснаестогодишњу сексипилну девојчицу (Лолита). није само психолошка анализа, већ иза те тројности стоји суштина теозофске доктрине. Наиме, теозофи сматрају да хришћанска догма, по којој је троични Бог створио човека по својој слици, доследно изведена подразумева троичност сваког човека. Дакле, три нивоа његових инкарнација. Полазећи од мистификовања далеко-источних квази-религијских философских система, теозофи указују на то да тријада Отац - Син - Свети Дух има своје еквиваленте у хиндуизму: Шива, Вишну, Брахма, код Египћана: Амун - Ра, Хорус, Озирис/Исида, у зороастризму: Аша вахишта, Вохуман, Ахура мазда, на европском тлу је препознатљива у нордијској космогонији: Один, Тор, Фреј, а старословенска троична конструкција нам је довољно знана. Полазећи од од те троичности, мадам Блавацка и њени следбеници, од њеног другог мужа, потпуковника Хенрија Олкота, или Ољкота како су га називали руски езотерици, па све до наших иницијаната, др Воје Кујунџића, лекара - масона који је у духу хиндуизма у Београду основао друштво Огањ и увео теозофску моду спаљивања тзв. кремирања, којим се заправо олакшава пут реинкарнација, и Ксеније Атанасијевић, нису се устручавали вишеструког ангажовања у најразличитијим сферама.

Оставили су по страни окултистичку, философску и квази-религијску димензију њиховог екуменистичког деловања. Посебно се чини занимљивим њихово упуштање у кројење светске политике, њихова конспиративна активност, чије је најатрактивније оружје интернационални тероризам.

А Балкан је од вајкада био поприште терористичких акција. Мада има заговорника тезе да је Милош (К) Обилић ликвидацијом цара Мурата промовисао идеју тероризма као инструмента у борби слабих против јаких, значајније је имати у виду да је конвертит, Мехмед-паша Соколовић, жртва дервишко-асасинског атентата. Асасини, Мевлеви-дервиши чија је злогласна репутација обучених убица толико дубока да је енглески језик њихов назив (асасин) прихватио као легитимни израз за плаћеног убицу, као што ће, у склопу наше теме, из српског преузета реч - "вампир" своју праву духовну постојбину, упркос средњоисточном пореклу пронаћи у Индији, у окриљу култа богиње Кали кроз који је до пароксизма доведена дуалистичка синтеза Ероса и Танатоса.

Специјални израз ток дуалистичког окултног метода представља европска

месмеристичка школа чија се техника заснивала на хипнотичком потенцијалу магнета и мастурбације. Ти екстравагантни Месмерови следбеници нас не би морали да занимају, да њихови ритуали укрштени са теозофским шпијунским маневрима нису у потпуности одредили судбину Србије, тиме и данашње Југославије. Мадам Блавацка, заправо Хелена Петровна, по мајци Долгорукин, (чиме се баца посебно светло на контакте др Шешеља у Шпанији, поготово ако се има у виду да је Мадрас, централни теозофски топоним, са наследником династије Долгорукина), у два наврата, између два боравака код Ламе на Тибету, између два спиритуална пуњења код астралних гуруа, лебдећих духова - Махатми, прошла је кроз Србију.

У окултистичком смислу њена мисија је могла да има исту функцију као и њен одлазак у Сједињене америчке државе где је од тибетанских гуруа послата да лаичким црно-магијским ритуалима, које је упражњавао њен будући супруг, пуковник Околт, да философско-окултистичку димензију, без које су они несврсисходни. Ону димензију коју су имали обреди Розенкројцера, сиријско-египатских братстава и хиндуистичких и тибетанских учитеља - Махатми. Због тога је Хелена Петровна нарочито била заинтересована за источну Србију, за мистични хомољски регион, коначно, за влашки и каравлашки потенцијал. Док свој први боравак, који се поклапа са тренутком убиства кнеза Михајла Обреновића, преко инструментализованих биографа мистификује или напосто прикрива, свој други боравак мадам Блавацка великом дескриптивношћу уграђује у своја најзначајнија спиритуалистичка искуства. И толико је довољно да разазнамо најбитнију ствар за српско питање: иза атентата на Михајла Обреновића нису стајали Карађорђевићи. Тај атак на најперспективнијег српског владара, након Душана Силног, дело је исте оне организације која је уприличила ликвидацију Фердинанда и марсељски атентат на краља Александра. Један од оних који је о томе знао пуно био је вишеструко иницирани српски дипломата, такође теозоф, Чеда Мијатовић, али о томе никада није писао, и свим средствима је радио на провоцирању аристократских фрустрација како Обреновића тако и Карађорђевића.

Хелена Петровна је, ипак, оставила (не)двосмислен документ да је убијени кнез Михајло имао идентичан пројекат Балканске монархије која би равноправно стајала наспрам немачког и руског геополитичког ауторитета као и Франц Фердинанд чијом ће ликвидацијом започети тзв. Први светски рат и нова подела света, на другачијим основама. Према наводима саме Блавацке, убиство Михајла Обреновића је разоткрила у њеном присуству извесна српска аристократкиња која је сво богатство, сво наследство жртвовала да би разоткрила виновнике(а) тог злочина и спречила разбуктавање зле крви двају српских династија. Њено откриће у присуству Хелене Петровне остаће, нажалост, скривено од шире јавности и официјелних историјских хроника, скривено у нотицама езотеријске теозофске кореспонденције. Мистериозна Српкиња, чији идентитет Блавацка скрива наводећи је иницијалом П., успела је да уприличи хипнотичку сеансу у којој су учествовали један високи француски адепт и румунска Циганка, Фроса, служавка код Обреновића. Онај ко би се озбиљније заинтересовао за ту тему, требало би да потражи јануарски број

магазина "Теозофист" из 1883. где је објављен текст под називом "Може ли двојник да убије" који је Блавацка под псеудонимом "Хаџи Мора" (посвета теозофу, грофу Толстоју) објавила још 1970. у *New York Sun*-у.

У том тексту Блавацка, која је у то време као коаутора имала кипарског адепта, Илариона Смердиса, обезбеђује, као и у сеанси са румунском Циганком, алиби за своје неангажовање у атентату на кнеза Михајла. У најбољој традицији теозофских бизарних фабула, које су допринеле шарлатанском култу Блавацке прекомерно експлоатисаном у холивудским комедијама и њујоршким Кепот - ворхолловским забавама, она доказује не само да се у то време налазила на другом месту (у Фиренци) него да се тамо, ни мање ни више опорављала од смрти!

Наиме, Хелена Петровна је годину дана раније, након пет прострелних рана, од којих је једна била у самом срцу потомкиње Долгорукина, погинула као гарибалтист у легендарној бици код Монтане, 2. новембра 1967. Ту, у Италији, труцкајући се у својој кочији је наводно срела мистериозног адепта "месмеристу" који је као двојник могао, како указује сеанса у којој ће изгубити главе и румунска Циганка-медијум и сам адент, преузети астралну одговорност за злочин који ће заувек одредити крвну нетрпељивост између Обреновића и Карађорђевића, који ће, уосталом, братоубилаштво учинити аксиомом модерне српске историје.

Истини за вољу, у тој аксиоматици ће учествовати и другачији конспиративни механизми, знатно мање мистериозни, но једнако тајновити и удаљени од очију јавности. Увек је средиште збивања - Швајцарска, најчешће Женева. Тамо је 21. устоличена "масонска интернационала", тамо су се национални, патриотски кружоци координисали у интернационалне легије, тамо су, посредством теозофских ритуала, хероји постајали кукавице, кукавице хероји, издајце патриоти. Тамо су се упознали и младобосански комита, потоњи НКВД-асасин, Мустафа Голубић, и интровертни филозоф, православни фанатик, Ксенија Атанасијевић. Биће да су у Паризу, вођени руком грофа Туркула, упознали преостале чланове "Црвеног камерног оркестра". Међу њима је била и знаменита Криста Ђорђевић која је током II рата у свом стану, у Чубриној, сачувала кофере Титовог злата, који су овамо стигли са исте дестинације са које је Хелена Петровна кренула у Сједињене америчке државе. *Фром Раин вид лав!*

Као што је речено, слика Божија за теозофе подразумева три нивоа - лика у сваком човеку. Из неких разлога, пракса је показала да су ти екстравагантни езотерици, увек једну од импостација поистовећивали са шпијунажом. Како Блавацка, тако и Ксенија Атанасијевић. Увек са шпијунажом. Тај опскурни израз подразумева нека додатна образложења. Гледано из данашњег угла, из перспективе коју одређује преокрет у америчком демократизму, који се заснива на чињеници да се вредности "њу ејца", "новог светског поретка", не проверавају идејом слободе него се мере идејом правде, идејом која је до скоро представљала комунистичку - источну демагошку кочницу развоју западњачке слободе, цела параболо која започиње преласком Хелене Петровне Долгорукове, скривене иза презимена Блавацки, из Русије у Америку, у

средишту гнезди дејство "Црвеног камерног оркестра" чије су ведете тако различите фигуре као што су Мустафа Голубић и Ксенија Атанасијевић. Русија наставља са експортом руских научника и уметника (од транспорта идеја Станиславског) до великих балетана. да би се завршила након хистерије тзв. пребега КГБ-обавештајаца пресељених у канцеларије ЦИА-е, преласком и самог совјетског председника, Горбачова, на атлантску територију, данас изгледа као један дугачки теозофски процес који, мерен техником тибетанских надматеријалних гуруа - мистичних Махатми, делује као супериоран захват замене теза.

У прилог идеји жртвовања источних територија - материјалних вредности - за рачун духовног поробљавања Запада иде актуелна, помало панична, најезда холивудских мегапродукција на врлетима Тибета. Није случајно ни то да је холивудским могућима на кинеским локацијама утабавао стазе, припремао терен, Бернардо Бертолучи, италијански аутор најчвршће комунистичке провенијенције, човек чији је отац друговао са Тољатијем и Грамшијем још у време када је у Италији било тешко разлучити комунистичке од фашистичких синдиката.

У том дугачком луку претварања Запада у Исток (и обрнуто), подређивања слободе правди у којем су посебну улогу одиграли енглески рокери пре свих, теозофским формулама сročена и стога никада досегнута група *The Beatles*, код које је у више наврата, од Белог албуми (Хелтер скелтер) до омота *Наредника II*. на којем су посебно истакнути теозофски питамац Алистер Кроули и његов медијум Адолф Хитлер, своје нимало занемарљиво место имала је српска постава "Црвеног камерног оркестра".

Ако је он остао исувише скровит, нетипично за егзибиционизам родоначелне мадам Блавацке, то треба захвалити пре свега дискретности и суптилности Ксеније Атанасијевић. Као и Хелена Петровна која је до смрти, упркос томе што је своје најважније тезе публиковала у магазину Луцифер (иза тога би требало да стоји симболика аркане) инсистирала на властитој хришћанској - православној вокацији, Ксенија Атанасијевић је изнад свега веровала у своју православну мисију.

Теозофске фиксације неминовно код нормалног човека изазивају патолошке асоцијације. Зато нам није лако да разумемо како неко до те мере уверен у своју хришћанску опредељеност може, попут Блавацке, афирмисати хиндуистичке кармичке метаморфозе и учествовати (или симулирати учествовање) у небројеним социјалистичким, револуционарним инцидентима или попут Ксеније Атанасијевић, наспрам најдецентнијег хришћанског и философског наступања. потајно извршаватп најповерљивије курирске иослове за НКВД-е ликвидаторе, какви су били Јосип Броз и Мустафа Голубић. Та вишеструкост доживљаја света, наслоњена на кабалистичке и окултистичке обрасце иза којих је бескрупулозни хипнотички метод тибетанских Махатми, никада није била разумљива ни злосрећном Мику Цегеру који је, након убиства Брајана Џонса, остао без пропуснице у езотеријске сфере.

Настојећи да допре до тајне шифре Битлса, прилично отворено изнесене у Лестеровом ремек-делу "Хелп" где се кроз жовијалну камуфлажу износе

елементарне теозофске хипотезе, Цегер је покушао све, прошао кроз брутална наркофилска искуства, одао се хомосексуализму и сродним перверзијама праћеним оргијама, практиковао сатанистичке ритуале и, упркос свему, остао исто што и Кит Ричардс - тупи неиницирани рокер између чијег ломатања на сцени и копања угља у манчестерским рудницима нема битне разлике. Њихово злато је материјалне природе. Сасвим изван алхемије којом је одређена магија ливерпулских Буба. Зато је за дефинисање њихове инкарнације била неопходна једна источњакиња - флукусовка Јоко Оно, сапутница Нам Џун Пајка, чије нас презиме враћа Блавацкој.

Ксенија Атанасијевић у познатом астралном контексту није могла да сусретне великог мага Пајка, а ипак је, као и он и његов "партнер" Вајсхаупт, упркос хришћанској инспирацији, постала војник (курир) марксистичке револуције. Одлазећи на философске конгресе и посећујући славне професоре она се у Србију враћала са једном или више НКВД-овских порука скривених у њену паметну главицу или дугу сукњу.

Оно што би пре извесног времена, у доба антикомунистичке хистерије, било потпуно неразумљиво, данас је могуће бар делимично схватити. Теозофска доктрина, задојена хиндуистичким мистицизмом, наговештавала је могућност супротстављања евроазијског духовног, метафизичког, трансценденталног материјала евроамеричкој (атланској) технократско - бирократској цивилизацији. Као и Хелена Петровна, тако је и Ксенија Атанасијевић у хиндуистичком култу реинкарнације препознала могућност далекосежног деловања које превазилази идеологије пронашла је пут за афирмацију властитога национа. За разлику од Блавацке, која је уживала у јавним скандалима, која се није могла суздржати а да своје наднаравне моћи не искористи за фрустрирање малограђанске околине, ма колико то шкодило основној теозофској идеји, за разлику од Ани Бесан, интимне пријатељице Бернарда Шоа, промотера масонско-комунистичког "Фабијанског друштва", која се целим својим бићем предала организацији теозофског покрета преузимајући након Олкотове смрти место председника, Ксенија Атанасијевић је, иако је извесно време била секретар српске теозофске секције, демонстрирала мање помпезну карму.

Када је у снежан јануар 1922. Ксенија одбранила свој докторат о Бруну - "Бруново учење о најмањем" урађен на основу поверљивог материјала, који је добила од швајцарског професора Вернера, Ксенија не само да постаје прва Српкиња доктор наука него, такође, и прва наша жена која добија универзитетску катедру.

У часопису "Женски покрет" из 1923. изаћи ће текст: "Уопште узевши није тешка ствар добити катедру, тешка је ствар зислужити универзитетску катедру, и мушкарци, испуњењем овог другог, понекад и без њега, лако постижу оно прво. Ми дубоко верујемо, да код жена неће биши тај случај; оне ће увек морати заслужити универзитетску кашедру... Значи, до универзитетске катедре треба прећи две озбиљне препоне - заслужити је и добити је - гђица др Ксенија Атанасијевић их је обе сјајно прешла."

Међутим, препреке су тек чекале Ксенију. Њен рад на факултету претварао

се у кључало предратно време у прави пакао. Била је препаметна и децентна, склона феминизму и несклона сексуалним авантурама (по теозофској доктрини важно је тако не расипати енергију (Тесла нпр.). Мадам Блавацка, на пример, иако је била два пута удата никада није имала секс ни са једним мушкарцем јер је тврдила да то њена конституција не би издржала и да би одмах умрла.

Ксенија је јако нервирала уважене српске докторе. О томе периоду написаће:

"И поред мог успелог рада са студентима, коме сам се свесно и савесно предала, осетила сам да неке моје колеге не гледају благонаклоно на мој рад и положај универзитетског наставника. Једном од њих пошао је за руком да ме, најзад, и отера са тог положаја који сам изузетно волела и ценила. Отерао ме је инфамним интригама које су ми толико дотужиле да сам на крају поднела оставку. Радила сам потом у Министарству просвете, Народној и Универзитетској библиотеци све док нисам 1964. отишла у пензију."

Та особа је, наравно, био професор Никола Поповић, који ће за време Недића бити декан Филозофског факултета. Господин Поповић је добио тајни Ксенијин досије и није је желео као руског агента, као теозофа, али ни као жену ерудиције тог калибра према којој је Исидора Секулић (ма како то неупућеним може звучати претерано) изгледала као ђаче прваче.

Када се на једном месту погледа шта је све Ксенија написала и превела, то изазива како запањеност количином, тако затеченост садржајем. Она је, на пример, сарађивала истовремено у љотићевским, женским, јеврејским, и проинтелигенс сервис новинама и часописима. Писала је по француским, немачким, америчким, енглеским стручним издањима.

У специјалном издању Женског покрета објавила је књигу о хришћанском моралу где пише као догматична православка а на другом месту, у Филозофским фрагментима објашњаваће да је суштина само у будизму. Недокучива и сама преводилац, превела је, између осталог, Спинозину *Етику*, Аристотелов Органон и Платонов Парменид. Ксенијини чланци, текстови, огледи и књиге превођени су на све светске језике.

Широм света обожавали су је и заљубљивали се у њу професори, масони, генерали, амбасадори.

Од тренутка када је, још као ученица, објавила превод Њекрасовљеве *Тројке* Ксенија је толико урадила, и то из сасвим различитих области: етика, естетика, психологија, књижевна критика, педагогија, историја, да то изазива вртоглавицу. Захваљујући својој изванредној интернационалној репутацији она је свету понудила прву књигу о нашим филозофима.

Од Епикура до Леукипа и Демокрита, од Декарта, Малбранша, Спинозе, Фихтеа, Шелинга, па све до Хегела и Паскала (простор је мали да би се наводиле све области у којима је демонстрирала свој дух и ерудицију), Ксенија је толико написала да је то сасвим довољно за један мали народ који је, иначе, несклон философији и занесен политиком.

Када се удала за свог супруга, угледног доктора који је имао кћерку из првог брака, било је то у тишини и без помпе. Ксенија се целог свог живота, поучена Бруновим примером, држала следеће стратегије, коју је описала у

својим делима, а коју њена ученица, госпођа Шајковић, овако објашњава:

"Пошто је искреност на сваком кораку осујећена, егзистенција тражи опрезност, или пре заклањање, затварање и притворност. Држати се отворено према људима, значи мирити се са најтежим поразима. Искуство редовно потврђује да се у друштвеном животу далеко веће тешкоће доживљавају због речи него због поступака. Услед тога је најпробитачније прихватити лицемеран стил, па увек и свугде говорити на такав начин да се из разговора ништа одређено не може закључити. И отуда: (сада навод саме Ксеније Атанасијевић: ваља увијати своје изјаве у магловитости и у непробојне материје, а никако се опредељено не изјашњавати. Због мутног говора, под који сваки смисао може да се подведе, нико још није позван на одговор. Исто тако, мирни ћемо бити онда кад у свом говору не помињемо ништа сем апстракција, јер из њих се најспорије испредају конкретне пометње."

Ксенија је била врло опрезна са људима. Њени познаници из тих дана тврде да је пре него што би примила неког човека у посету давала би му теозофску ампулу да стави у руку, од боје коју би ампула попримила (сходно теозофској доктрини о бојама) она би заузела и став према том човеку.

Таквим понашањем, тиха и вредна, Ксенија је успела да доживи дубоку старост. Женски Мустафа Голубић, о чијем ће животу бити све јасно тек када се отворе све ГРУ и НКВД архиве, волела је највише да у смирај дана чита Достојевског.

Ученица Бреијеа, Леона Бреншвика и Леона Робена, непрежаљена љубав младог Растка Петровића и професора Бране Петронијевића, који је завршио тужно.

... Петронијевић никад није имао свој стан -увек је становао у хотелу. После Другог светског рата, већ се мало губио; причао ми је професор Ђаја да га је једном видео усред Париза бедно обученог. Становао је у једној соби хошела "Балкан", у њој је и умро - био је то тежак, ужасан крај: позлило му је, нико то није знао, умро је а да му нико није помогао! Нашли су га тек после два-три дана... - сећала се Ксенија испред портрета који јој је, још као девојци, урадио Урош Предић.

Легенда каже да је прљав и у дроњцима ходајући врелим парнским улицама Брана изговарао Ксенијино име. Али жена, чију је појаву предвидела мадам Блавацка док је још била у хомољским брдима, била је умнија за обични живот од Брине. Она је своју шпијунску и теозофску делатност крила све до саме своје смрти - из простог разлога да не би, као Бруно и хиљаде других паметних, због својих 'слободних мисли' доживела 'ломачу'.

Девојчица тугом засењеног погледа, која је уместо успомена на мајку имала само једну дугу, загушљиву ноћ, која је њој донела живот, а мајци смрт, ипак је 'горела'. Прича се да је њена пасторка, која јој је загорчавала живот, спалила њене слике после Ксенијине смрти.

Са ватром или без ње Ксенија Атанасијевић, први српски женски доктор наука, остаће као најобразованија и најпродуктивнија Српкиња икад рођена. Уместо ломаче српска јавност се трудила да јој пружи брзо заборављање.

Српска Мата Хари одговорила им је на то јавно стотинама својих рукописа

и биографијом над којом ће тек сањати друге девојчице које ће волети Достојевског.

На крају, мислим да би се о њој могла рећи иста она реченица коју је госпођа д'Орлиак подарила Блезу Паскалу:

"Обдарена страховитом вољом, Ксенија је уништила све оне који су јој се приближили, а оставила је неутешне све оне што су је познавали и волели".

На крају, као што је и мислила, прошла је боље од саме Мате Хари. Јер заводљиво тело се убије лако, а неодољив дух није могло убити ни педесет година комунизма за који је Ксенија толико много урадила...

Исидора Бјелица
Тајни живот славних Српкиња